

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2951

Vragen van het lid **Pierik** (BBB) aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij Voedselzekerheid en Natuur over *het bericht «Vergoedingen voor faunaschade explosief gestegen»* (ingezonden 27 juni 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Rummenie** (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) (ontvangen 1 september 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 2645.

Vraag 1

Bent u bekend met het nieuwsartikel op de website van Nieuwe Oogst van 23 juni 2025, getiteld «Vergoedingen voor faunaschade explosief gestegen»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op de forse toename van het aantal schadeclaims als gevolg van schade door beschermde diersoorten, met name ganzen, waarbij het schadebedrag in 10 jaar tijd bijna verviervoudigd is naar bijna 75 miljoen euro tegen grofweg 20 miljoen euro 10 jaar geleden?

Antwoord 2

Ik ben mij bewust van toenemende schade door beschermde dieren aan landbouwgewassen en de kosten die dat zich met zich meebrengt voor provincies, in de vorm van tegemoetkomingen. De toenemende schade is voor mij een van de redenen om het huidige stelsel voor jacht en faunabeheer te herzien. Ik heb uw Kamer hierover op 3 juli jl. per brief geïnformeerd (33 576, nr. 459).

Vraag 3

Hoe verklaart u deze stijging en in hoeverre acht u dit een gevolg van het falende faunabeheer en het ontbreken van structureel populatiebeheer?

¹ Nieuwe Oogst, 23 juni 2025, «Vergoedingen voor faunaschade explosief gestegen» (www.nieuweoogst.nl/nieuws/2025/06/23/vergoedingen-voor-faunaschade-explosief-gestegen?utm_source=nieuwsbrief&utm_medium=email&utm_campaign=nieuwsbrief-23-06-2025&utm_term=C1DCD7F6-DEB8-4F3B-8990-7C8A6BE05D6C).

Antwoord 3

Provincies zijn verantwoordelijk voor beleid met betrekking tot ganzen en voor de financiering van de schadetegemoetkomingen. BIJ12, de uitvoeringsorganisatie van de provincies die onder meer uitvoering geeft aan de tegemoetkomingsregeling, geeft aan dat de stijging van tegemoetkomingen verschillende oorzaken heeft, waaronder meer aanvragen, hogere gewasprijzen, het deels wegvallen van de mogelijkheden om gebruik te maken van de landelijke aanwijzingen van vergunningvrije gevallen en meer schade aan landbouwhuisdieren door wolven.² De uitvoering van het beheer wordt gecoördineerd door de faunabeheereenheden. Ik constateer dat de partijen die zitting nemen in de faunabeheereenheden grote inspanningen verrichten om de schadeproblematiek beperkt te houden, onder andere door populatiebeheer op standganzen. Daar heb ik veel waardering voor. Dit leidt vooralsnog echter nog niet tot het gewenste resultaat. Voor zover dit binnen mijn mogelijkheden ligt wordt op dit moment samen met betrokken partijen gezocht naar manieren om effectiever beheer van ganzen mee te nemen in de stelselwijziging van het jacht- en faunabeheer.

Vraag 4

Erkent u dat het faunabeheer, en specifiek het ganzenbeleid, in veel regio's onvoldoende functioneert?

Antwoord 4

Zie mijn antwoord op vraag 3.

Vraag 5

Deelt u de analyse dat deze cijfers slechts het topje van de ijsberg zijn, omdat veel boeren geen schade meer melden vanwege hoge drempels, zoals het eigen risico, de leges of negatieve ervaringen bij eerdere meldingen?

Antwoord 5

Agrariërs die schade ondervinden van in het wild levende dieren kunnen hiervoor bij de provincie een tegemoetkoming aanvragen. In de afgelopen jaren is het aantal agrariërs dat van die mogelijkheid gebruik maakt toegenomen. Een tegemoetkoming wordt alleen verleend voor zover een belanghebbende schade lijdt of zal lijden die redelijkerwijs niet of niet geheel voor zijn rekening behoort te blijven. Een tegemoetkoming wordt naar billijkheid bepaald. Het klopt daarmee dat de uitgekeerde tegemoetkomingen niet een volledig beeld geven van alle optredende schade.

Vraag 6

Kunt u een inschatting geven van de totale daadwerkelijk faunaschade in de landbouw en ook in de natuurgebieden van de terreinbeherende organisaties (TBO's)?

Antwoord 6

Voor schade aan de landbouw heb ik op dit moment geen andere bronnen dan de schadecijfers van BIJ12. Schade aan andere belangen, zoals flora en fauna, verkeersveiligheid of volksgezondheid is zeer divers en niet altijd in geld uit te drukken. Ik heb daar geen totaaloverzicht van.

Vraag 7

Acht u het wenselijk dat in een aantal provincies, waaronder Friesland en Gelderland, leges worden geheven voor het aanvragen van een tegemoetkoming, terwijl andere provincies (zoals Overijssel, Limburg en Zeeland) dit niet doen? Wat zijn hiervan de gevolgen voor de volledigheid en representativiteit van het schadebeeld?

Antwoord 7

Provincies zijn verantwoordelijk voor hun eigen faunabeleid en de uitvoering van de tegemoetkomingsregels en kunnen daar voorwaarden aan verbinden. Sommige provincies heffen leges. De hoogte van die leges komen overeen met de kosten die gemaakt worden om een tegemoetkomingsaanvraag in

² Schadecijfers - BIJ12

behandeling te nemen en om een taxatie uit te kunnen voeren. In een aantal van de provincies worden de leges terugbetaald wanneer de aanvraag wordt gehonoreerd. Met verschillen in beleid tussen provincies moet rekening worden gehouden bij het interpreteren van de schadecijfers van BIJ12. De cijfers van BIJ12 geven dan ook niet een volledig beeld van alle opgetreden schade; ze geven een beeld voor zover het schade betreft die gerelateerd is aan de tegemoetkomingsregeling.

Vraag 8

Deelt u de zorg dat het huidige beleid wordt gebaseerd op onvolledige cijfers, omdat boeren met kleinere schadebedragen door hoge leges en eigen risico's worden ontmoedigd om melding te doen en er eveneens een onvolledig beeld is over de faunaschade in de natuurgebieden?

Antwoord 8

Hoewel de schadecijfers van BIJ12 een nuttige bron van informatie zijn over optredende faunaschade, worden deze cijfers niet verzameld met de bedoeling een compleet beeld van alle geleden schade te geven. Zij zijn een bijproduct van de tegemoetkomingsregeling. Schade die niet wordt gemeld is dus niet zichtbaar.

Vraag 9

Kunt u inzichtelijk maken hoeveel meldingen van faunaschade jaarlijks per provincie worden afgewezen op basis van te lage schadebedragen ten opzichte van het eigen risico of de leges?

Antwoord 9

In het schadejaar 2024 zijn 16 aanvragen niet uitbetaald omdat het tegemoetkomingsbedrag onder de eigen-risicogrens lag. Dit komt neer op 0,15% van alle aanvragen. Leges kunnen voor een grondgebruiker een reden zijn om geen aanvraag in te dienen, maar een aanvraag kan daarop niet worden afgewezen.

Vraag 10

Bent u bereid om in kaart te brengen hoeveel schade niet wordt gemeld, bijvoorbeeld via een enquête onder boeren of via rapportages van schade-taxateurs, om de werkelijke schadeomvang beter in beeld te krijgen?

Antwoord 10

Ik werk op dit moment samen met de provincies, faunabeheereenheden en BIJ12 om hier meer inzicht in te krijgen. Ik verwacht in het vierde kwartaal van 2025 meer duidelijkheid over te kunnen geven.

Vraag 11

Deelt u de opvatting dat het heffen van leges onwenselijk is als het faunabeheer tekortschiet en boeren steeds minder mogelijkheden hebben om schade te voorkomen?

Antwoord 11

Het is aan provincies om beleid te bepalen over de tegemoetkomingsregeling. Het betreft een provinciale bevoegdheid. Ik vind het niet wenselijk daarin te treden.

Vraag 12

Bent u bereid met provincies in gesprek te gaan over het afschaffen van leges bij faunaschade en het verlagen of afschaffen van het eigen risico, met als doel om meldingen te stimuleren en het schadebeeld vollediger te maken?

Antwoord 12

Het heffen van leges of het hanteren van een eigen risico is een beleidsbevoegdheid van de provincies. Ik vind het niet wenselijk daarin te treden. Zoals aangegeven in mijn antwoord op vraag 10 werk ik wel met de provincies en BIJ12 samen om meer inzicht te verkrijgen in schade die niet wordt gemeld.

Vraag 13

Bent u bekend met de uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland (Recht-bank Noord-Nederland, 13 maart 2020, ECLI:NL:RBNNE:2020:1151), waarin is geoordeeld dat het gestandaardiseerde eigen risico van 20 procent bij ganzenschade onvoldoende onderbouwd was en dat dit in sommige gevallen niet billijk is?

Antwoord 13

Ja.

Vraag 14

Erkent u dat, mede gezien deze uitspraak, de toepassing van een standaard eigen risico bij faunaschade juridisch kwetsbaar is als dit niet deugdelijk wordt gemotiveerd per geval?

Antwoord 14

Nee. Het klopt dat de rechtbank Noord-Nederland in deze uitspraak heeft geoordeeld dat het college van gedeputeerde staten van de provincie Friesland onvoldoende had onderbouwd waarom een eigen risico van 20% redelijk was. Het college is hier vervolgens echter tegen in hoger beroep gegaan, waarna de Raad van State³ heeft geoordeeld dat het hanteren van een eigen risico van 20% niet onevenredig zwaar op een grondeigenaar zal drukken. De provincie heeft naar het oordeel van de Raad van State dan ook kunnen kiezen voor een forfaitair normaal maatschappelijk risico van 20%. De Raad van State heeft hierbij echter ook aangegeven dat de provincie de plicht heeft om, ingeval een schadelijgende grondeigenaar aantoont dat hij, ondanks dat het in het algemeen redelijk is dit normaal maatschappelijk risico van 20% te hanteren, een onevenredig zware last te dragen heeft als gevolg van de toepassing van de forfaitaire korting, de provincie de grondeigenaar verder tegemoet dient te komen.

Vraag 15

Acht u het wenselijk dat in Friesland nog steeds een standaard eigen risico van 20 procent wordt gehanteerd, terwijl de rechter heeft geoordeeld dat dit onvoldoende is onderbouwd en boeren vaak onvoldoende mogelijkheden hebben om schade te voorkomen?

Antwoord 15

Het is aan provincies om beleid over de tegemoetkomingsregeling te bepalen en dit deugdelijk te motiveren.

Overigens heeft de provincie Friesland het eigen risico met ingang van 1 oktober 2024 verlaagd naar 5%.

Vraag 16

Bent u bereid in gesprek te gaan met de provincie Friesland en andere provincies over een herziening van het eigen risico bij ganzenschade, mede in het licht van de genoemde uitspraak?

Antwoord 16

Ik vind het onwenselijk mij te mengen in de provinciale bevoegdheden aangaande de uitvoering van de tegemoetkomingsregeling. Het betreft hier immers een provinciale bevoegdheid.

Vraag 17

Erkent u dat de populaties van vrijwel alle schadeveroorzakende dieren sterk toenemen, zoals ook blijkt uit de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek?⁴

³ Uitspraak 202002596/1/A2 - Raad van State

⁴ Statline CBS, 21 augustus 2024, «Trend van broedvogels: indexcijfers» (<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84498NED/table?dl=C3032>).

Antwoord 17

Nee. De vier meest schadeveroorzakende diersoorten zijn de grauwe gans, houtduif, brandgans en kolgans, tezamen goed voor 82% van de totale uitgekeerde landbouwschade.⁵ Gedurende de laatste tien jaar is van een sterke toename van de populaties van deze soorten geen sprake. Voor populatieontwikkelingen van de betreffende soorten verwijs ik naar de website van SOVON, te raadplegen via www.SOVON.nl.

Vraag 18

Welke mogelijkheden ziet u om structureel in te grijpen in overpopulaties van (beschermde) soorten zoals de gans, bijvoorbeeld via ruimere afschotmogelijkheden, eieren schudden of andere beheermaatregelen? Wat is de staat van instandhouding van deze soorten?

Antwoord 18

Ik heb uw Kamer bij brief van 3 juli 2025 geïnformeerd over de stelselwijziging jacht- en faunabeheer en mogelijkheden die ik zie om de schadeproblematiek beheersbaar te maken. De belangrijkste schadeveroorzakende diersoorten zijn de grauwe gans, houtduif, brandgans, en kolgans. Behalve de houtduif hebben deze soorten allen een gunstige staat van instandhouding.

Vraag 19

Ziet u mogelijkheden om TBO's in samenwerking met WildBeheerEenheden of andere gespecialiseerde organisaties te faciliteren om de ongebreidelde toename van schadeveroorzakende dieren te beteugelen?

Antwoord 19

Zie mijn antwoord op vraag 18.

⁵ BIJ12-cijfers-faunaschade-schadejaar-2024.pdf